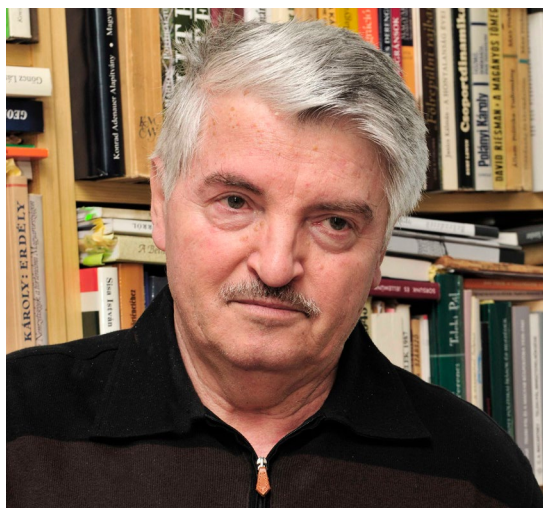

Magyar csoda Amerikában

Az ITT-OTT fél évszázada – Magyar Baráti Közösség
a nemzeti összetartozás szolgálatában

(ITT-OTT Kalendárium, 2019. 50 éves múltunk a jövőnk fényében. Szerk. MEGYERI JÓZSEF. Ada, MBK, 2019. 296 oldal).

„A gyűlöletnél jobb a tett,
Kezdjünk egy újabb életet.
Legyen minden magyar utód
Különb ember, mint apja volt...”

(Vörösmarty Mihály: *Jóslat*)

A nagyvilágban szétszórtnan élő magyarok száma a 19. század fordulóján látványosan nőtt, a trianoni békediktátum nyomán pedig meghatározódott. Különösen „az Óperenciás tengeren is túl, a szabadság földjén, a korlátlan lehetőségek hazájában”, Amerikában leltek tömegesen új otthonra a száműzött, nyomor elől menekülő, szerencsét próbáló, kivándorló magyarok. Több hullámban, eltérő okokból, különböző előélettel és szándékkal embermilliók érkeztek Európából az Újvilágba, amelynek építéséhez nemcsak munkaerejükre, alkalmazkodásukra, hanem szokásaik, nyelvük, erkölcsi, szellemi attitűdjük idomulására is igényt tartott a tőkés állam.

A *melting pot* egy-két nemzedéken belül amerikanizálta a bevándorlók zömét. A

beolvadás eltérően hatott a különböző nációkra. Ennek okait, a magyar megmaradás lehetőségeit – rájuk háruló feladatait – is kutatta az a két ifjú, akik a második világháború végén szüleikkel együtt, gyermekként kerültek ki és nőttek föl az USA-ban. 1967 őszén a Louisiana-i Egyetem két magyar származású doktorandusa, Éltető Lajos és Ludányi András a kubaiak 1956-os megemlékezésén találkozott, és kötött barátságot. További társakat keresve „ITT-OTT levelező kört” indítottak. Hamarosan csatlakoztak hozzájuk Amerika-szerte nemzedéktársaik: Sass Márton (Chicago), s az ’56-osok: Böjtös László (Cleveland), Papp László (New York és Connecticut), Nagy Károly (New Jersey). Nagy nyereség volt a Braziliából áttelepült, lélekben ifjú öregcserkész, Cseh Tibor csatlakozása, valamint az USA-ban „ideiglenesen állomásozó” Püski Sándor és családja együttműködése a társasággal. A Magyar Baráti Közösség létrejötte, küldetésének kialakítása szempontjából sorsfordító az 1972. szeptember 2–3-án, Herefordban tartott kétnapos Szeminárium, amelyben Éltető Lajos, Ludányi András, Cseh Tibor előadásai, a résztvevők eszmecseréje nyomán egyre szilárdabbá vált a magát *szétszórtsági magyarnak* nevező, új nemzedék önálló arculata. Ludányi András 1968-ban így szólt erről: „Az emigrációs lelkület jellemző vonásai a szervezősködés, az elszigetelődés és a múlthoz való görcsös ragaszkodás. Ez a mentalitás csak két utat hagy nyitva: a hazatérést vagy a beolvadást. Minden emigráció felörlődik e két alternatíva között. Ezzel ellentétben a szétszórtsági lelkület a külföldön való megmaradást teszi lehetőséggé.” Később így vallott ugyanerről: „Nem elég borpárás elzékenyülésben

kijelenteni, hogy semmilyen nemzetnél sem vagyunk alábbvalók. Biológiai és kulturális nyelvi-kitartási képességünk-ről a statisztika mást mond. Bár a második világháború óta legalább két nagyobb bevándorlási hullámról tudunk, 1960-tól 1970-ig az amerikai lélekszámunk mégis 701,000-ról 603,668-ra apadt. Ennél gyengébb bizonyítványt kevés nép tud felmutatni. Ebből a reménytelen állapotból nem szölamokkal, hanem tettekkel lehet csak megmenteni magunkat. [...] Nézzük meg, mit csinálnak azok, akik sikeresebbek nálunk a népi örökök meg alapozásában. Ahol lehet, tanuljunk a görögök, örmények, zsidók és más népek sikeres tetteiből. És ha tanultunk, ne féljünk leváltani a megszokottat és az elavultat azzal, ami erőt, megújítást és jövőt ígér!”¹

E „szétszórtsági lelkület”, „a magyar válás” tartalma, formája, megnyilvánulása Lake Hope magyar heteit uralja, s végighúzódik az *ITT-OTT* folyóirat, majd a 137. szám után, 2004-ben azt föl-váltó *ITT-OTT Kalendárium* fél évszázados történelmén. Több mint negyedszázada lelkes olvasója, gyakorta szerzője is voltam a lapnak, s a Magyar Baráti Közösség Évkönyve szerepét is betöltő 260-320 oldalas kiadványnak. Sorozatát féltve őrzöm könyvespolcomon. Történelmi reliktum. Háromszor jártam az USA-ban, de az egyik legemlékezetesebb marad életemben az 1995-ös út, amikor néhány napot a Külföldi Magyar Cserkészszövetség (KMCSSZ) táborában, a „Magyar hetet” pedig a Reménység tavánál, jókat beszélgetve és énekelve éltem át, majd két hetet részben az MBK tagok vendégeként, az USA jórészét bejárva, ottani magyar közösségekben töltöttem.

Azóta sem jártam arra, de velük maradtam. Ezt részben a hazatért, vagy gyakran idelátogató barátoknak, a „villámposta-kapcsolatoknak” – 2017 májusáig tartott MBK levelezőlistás tagságomnak –, s főleg a *Kalendáriumok*ban olvasható tudósításoknak, írásoknak köszönhetem.

Március 1-jén vettem át az *ITT-OTT Kalendárium* 2019. évi tiszteletpéldányát Ludányi Andrástól, amelynek alcíme *50 éves múltunk a jövőnk fényében*. Ez eszembe juttatta az előző negyedszázad Reménység-tavi találkozóit, a korábbi MBK évkönyveket. Emlékeztem, hogy 2013-ban a kolozsvári Bethlen Gábor-szoborállítás kapcsán levelet írtam. Ebből idézek: „A Magyar Baráti Közösség 2013. évi ITT-OTT Találkozója résztvevőinek. Reménység Tava / Lake Hope State Park. Zaleski, Ohio. Tisztelt Táborlakók! Kedves Barátaim és Nemzettársaim! [...] Szívből üdvözlöm, hogy a Felvidék után az idén a Délvidékkel foglalkoztok, illetve annak Szerbiához került részével: a Vajdasággal. Szívesen meghallgatnám Matuska Márton ígéretes című előadását sokat szenvedett nemzetrészünkről, gondjaikról és terveikről. A jeles vajdasági közíró Alapítványunk 1991-ben tüntette ki Bethlen Gábor-díjjal, úgy, hogy Cseres Tibort kértük föl méltatására. Örülök, hogy a temerini születésű újságíró nemzetszolgálatát elszántan folytatja, a mostoha körülmények megedzették. Sikeres szereplést kívánok! Érdeklődéssel várom kedves évi könyvajándékot, az *ITT-OTT Kalendáriumot* 2014-ben is, mert ritka kincseket rejt a sorozat minden száma. A 2004. évi első számától őrzöm és föl-föl lapozom példányait, mert összeköt elhunyt és túlélő amerikai magyar barátaimmal és az ő barátaikkal. Szellemi atyáim révén léptem ismeretségi körötökbe, majd a személyes találkozások és közös munkáink nyomán lassan testvérkapcsolatba kerültem az *ITT-OTT* törzsgárdájával elmúlt fél évszázadban. Nem véletlen, hogy az utódállamok magyarságának támogatására indított Bethlen Gábor Alapítvány létrehozásában rendkívül sok segítséget kaptunk az MBK-tól és a nemzethű emigráció képviselőitől. Az sem meglepő, hogy az *ITT-OTT*-osok szellemiségére és magyarságórző munkájára a rendszerváltás során mi igyekeztünk föl hívni a dezinformált hazai közélet figyelmét közös akcióinkkal, kitüntetéseinkkel. Hámos László és HHRF-je, Hites Kristóf és Gombos Gyula után a Magyar Baráti Közösség 1990. évi Márton Áron Emlékérem kitün-

¹ Ludányi András: Öreg népek Amerikában. Örmények, görögök, zsidók. *ITT-OTT*, 1973/1, [7–14] 13.

ITT-OTT Kalendárium 2019

50 éves múltunk
a jövőnk fényében

tetése sokak figyelmét fölhívta a csonka-hazában a Reménység Tavának *ITT-OTT* Találkozóira, éltető közösségekre. Püskiék és Nagy Karcsi Bethlen Gábor-dija, Cseh Tibor, Sisa István, a ligonieri Bethlen Otthon Márton Áron Emlékérme, hogy más kitüntetésekről ne is beszéljünk. Főlemelő volt számomra, amikor 1995 augusztusában Szent István napján, az MVSZ újonnan választott főtítkáráként e közösségben mondtam el programbeszédemet. Jó emlék marad az elhunyt Cseh Tiborral, Nagy Károllyal, Csicsery-Rónay Istvánnal kialakult baráti viszonyom. Hálás vagyok a ma élőknek, akik e Baráti Közösséghez kötnek. Köszönöm, hogy az Éltető Lajos és köre által szívós türelemmel éltetett MBK levelezőlista

tagjaként naponta olvashatom közérdekű tájékoztatásaitokat, leveleiteket. S őszinte hálával tartozom a *Kalendárium* és MBK *Évkönyv* szerkesztőinek színvonalas munkájukért, s azért is, mert szerzőik közé választottak; így írásaim révén a Magyar Baráti Közösség rendkívüli tagja lettem...” A Bethlen Gábor Alapítvány *Aranykönyvében*² olvasható a szoborállítást támogatók névsora. Kérésünk jó talajba hullott. A MBK tagjai cselekedtek: reményeink megvalósításának zászlóvivői között szerepeltek.

Az idei évkönyv mottója változatlanul Ady Endre *Négy-öt magyar összehajol* című verse. (10. o.) Ezután az új főszerkesztő, Megyeri József rövid eligazításában az évkönyvről szól (11. o.), amely Reménység-tavi fél évszázados jubileumi találkozó rendkívül gazdag programjáról tudósít. Fölhívja a figyelmet a korábbiaknál nagyobb fotóanyagra, az

50. évi visszaemlékezésekre (125–143. o.), a Magyarország Barátai Alapítvány bemutatására (152–161. o.), Somogyi Balázs a magyarság többszörös honfoglalásáról szóló (181–193. o.), s kiváltképp Brenzovics László Kárpátalja múltjáról és mai politikai helyzetéről tartott előadására (162–180. o.), de megemlíti Pozsony Ferenc kolozsvári néprajztudós a székely hungarikumokról szóló három kiselőadását is (194–201., 202–206., 210–214. o.). Nagyon színvonalasak és figyelemre méltóak a *Kalendárium* Olvasónaplójában

² A kolozsvári Bethlen Gábor-szoborállítás emlékezete, 2013. október 23. A Bethlen Gábor Alapítvány Aranykönyve. Budapest, Hitel Könyvműhely–BGA, 2016.

 <p>Magyar Baráti Közösség ITT-OTT Találkozója</p> <p>Magyarságunk Amerikai Köntösben</p> <p>2008. augusztus 9-16. Lake Hope State Park Zaleski, Ohio</p>	 <p>MAGYAR BARÁTI KÖZÖSSÉG ITT-OTT TALÁLKOZÓJA</p> <p>EGYÜTT A JÖVŐNKÉRT</p> <p>2012. AUGUSZTUS 11-18. LAKE HOPE STATE PARK ZALESKI, OHIO</p>	 <p>A MAGYAR BARÁTI KÖZÖSSÉG ITT-OTT TALÁLKOZÓJÁRA</p> <p>GYÖKEREINKBŐL SARJAD A JÖVŐNK</p> <p>2015 AUGUSZTUS 15-22 LAKE HOPE STATE PARK ZALESKI, OHIO</p>
--	--	---

Válogatás az évente megrendezésre kerülő Itt-OTT találkozók meghívóiból.

Forrás: <https://www.itt-ott.org/hu>

közölt recenziók Horváth János, Cseh Gábor Anna, Borsi-Kálmán Béla, Gyuricza Béla magyar nyelvű, illetve Jeszenszky Géza és Nagybaczoni Nagy Vilmos angol nyelven publikált könyveiről (219–244. o.).³ A halottak sorában néhány régi ismerősről (Aykler Béla, Balla Bálint, Kányádi Sándor, John Lauer, Várdy Béla) olvasható méltó nekrológ

³ Fülöp Sylvester Ágnes: Dr. Horváth János életét bemutató két könyvről. (*Zsiros Mária–Menyhárt Ferenc: Az élet sava-borsa. Horváth János életregénye.*) Budapest, L'Harmattan, 2018., Csúri Ákos: *Két pogány közt – törhetetlenül. Horváth János és az ország háza.* Budapest, Czikker Media, 2018); Bokor Erika: *Cseh Gábor Anna: Emlékeim, életem...* (Park Ridge, MBK, 2018); Kovalszki Péter: *Borsi-Kálmán Béla: Pseudo-fociesszék. Jegyzetek a futball, a politika és az irodalom határvidékéről.* (Budapest, L'Harmattan-Uránia, 2018); Minger Hajnal: *Gyuricza Péter: Visszidensek.* (Magyarország Baráti Alapítvány, 2018); Ludányi András: *Jeszenszky Géza: July 1944. Deportation of the Jews of Budapest Foiled.* (Reno, Helena History Press,

(251–277. o.), és a szokásosnál több a vers is e mostani évkönyvben. Kiemelem közülük Gyimóthy Gábor *Ide a nyelvregítőkkel!* című versét (13–19. o.), amelyet szívből ajánlok minden közéleti szereplő és médiamunkás számára. Ami még megragadott: a régi kalendáriumokat idéző, a hónapokat találóan jellemző népi jóslatok, szövegek. Az *50 éves múltunk a jövőnk fényében* címmel közölt évkönyv jól tükrözi az MBK, ezen Érték–Mérték–Magyarság–Minőség jegyében működő szétszórtsági magyar szervezet életrevalóságát, sikeresen zajló nemzedékváltását. Ritka, példás eredmény, amely az *ITT-OTT Kalendáriumait*, egyben a Magyar Baráti Közösséget, évkönyvét is időtállóvá teszi.

BAKOS ISTVÁN

2018); Ludányi András: *Vilmos Nagybaczoni Nagy: Fateful years, 1938–1945.* (Reno, Helena History Press, 2018).